

Fietssnelweg F4 (Gent-Antwerpen) Fietstelonderzoek

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Methode	4
2.1. Fietssnelweg F4 (Gent-Antwerpen).....	4
2.2. Selectie meetpunten	4
2.3. Meetapparatuur	6
2.4. Meetperiode	7
3. Resultaten	8
3.1. Totaal aantal getelde fietsbewegingen op de F4 (Gent-Antwerpen).....	8
3.2. Vergelijking getelde fietsbewegingen tussen deeltrajecten op de F4 (Gent-Antwerpen).....	11
3.3. Impact uitrol routetaal op fietsgebruik fietssnelweg F4	15
3.3.1. Uitrol routetaal	15
3.3.2. Impact routetaal op totaal aantal fietsbewegingen.....	15
3.4. Impact realisaties fietsinfrastructuur op fietsgebruik fietssnelweg F4	16
3.4.1. Realisaties fietssnelweg F4	16
3.4.2. Impact realisaties op het totaal aantal fietsbewegingen	17
3.5. Inschatting aantal fietsbewegingen op de fietssnelweg F4 (Gent-Antwerpen).....	18
3.5.1. Methode	18
3.5.2. Inschatting totaal aantal fietsbewegingen op jaarbasis voor F4 (Gent-Antwerpen)	18
3.5.3. Inschatting gemiddeld aantal fietsbewegingen per dag voor F4 (Gent-Antwerpen)	19
4. Conclusie	23

1. Inleiding

De Provincie Oost-Vlaanderen wil haar inwoners faciliteren en stimuleren om werk te maken van meer duurzame verplaatsingen. Zowel voor korte als langere afstanden is de fiets het vervoersmiddel bij uitstek. Een van de speerpunten van het provinciale beleid is de realisatie van een veilig en comfortabel fietsnetwerk gericht op doelgerichte verplaatsingen naar het werk, de school of de winkel.

Fietssnelwegen zijn de ruggengraat van dit netwerk van fietsroutes. Ze verbinden (Oost-)Vlaamse steden en economische knooppunten met elkaar. Vlaanderen telt 2400 kilometer aan fietssnelwegen. Over een aantal jaren zullen alle Vlaamse steden en belangrijke tewerkstellingsplaatsen met elkaar verbonden zijn via deze kwaliteitsvolle fietsverbindingen. Dit dankzij de vlotte samenwerking tussen 5 Provincies, de gemeenten, de Vlaamse Overheid en andere partners.

De fietssnelweg F4 (Gent-Antwerpen) is een belangrijke fietsroute die 5 stedelijke gebieden (Gent, Lokeren, Sint-Niklaas, Beveren en Antwerpen) met elkaar verbindt. Op Oost-Vlaams grondgebied is deze fietsverbinding 46 km lang en voor 85% gerealiseerd.

De Provincie Oost-Vlaanderen wenst in de eerste plaats het gebruik van de fietssnelweg F4 (Gent-Antwerpen) in kaart te brengen. Daarnaast wenst de Provincie ook zicht te krijgen op de impact van bepaalde investeringen op het fietsgebruik: 'Meten is weten'.

Het onderzoek naar dit fietsgebruik situeert zich op het deel van de fietssnelweg F4 tussen Gent en de gemeente Beveren. Het fietstelonderzoek vond plaats in de periode 1 juni 2018 tot en met 1 december 2019.

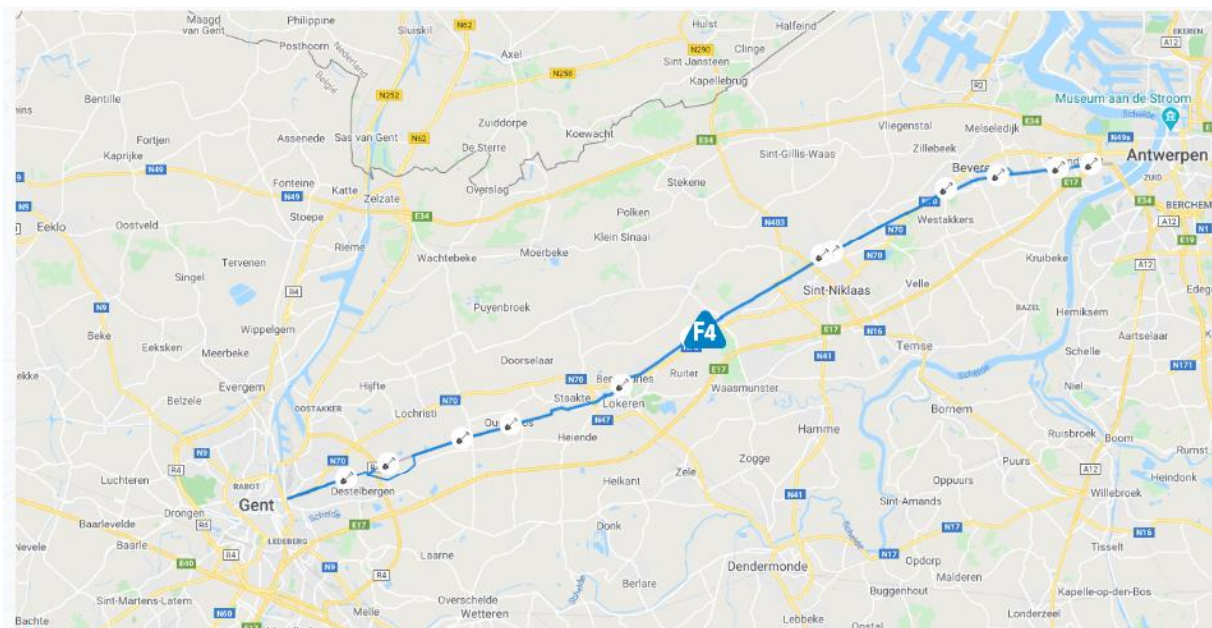
Het fietstelonderzoek werd uitgevoerd door de dienst Mobiliteit (directie ruimte en mobiliteit) in samenwerking met het steunpunt Data en Analyse dienst Integrale Kwaliteitszorg (departement Interne organisatie) van de Provincie.

2. Methode

2.1. Fietssnelweg F4 (Gent-Antwerpen)

De fietssnelweg F4 (Gent-Antwerpen) is een belangrijke fietsroute die de 5 stedelijke gebieden Gent, Lokeren, Sint-Niklaas, Beveren en Antwerpen met elkaar verbindt. Langs deze fietsroute bevinden zich heel wat treinstations, tewerkstellingspolen en scholencomplexen.

Op Oost-Vlaams grondgebied vertrekt deze fietsverbinding in de grootstad Gent (thv station Dampoort) om vervolgens via de N70 en de Alfons Braeckmanlaan zijn traject verder te zetten parallel langs de spoorlijn L59. In Zwijndrecht (Provincie Antwerpen) verlaat de fietssnelweg F4 de spoorlijn en verknoot met de fietssnelweg FR10 (het ringfietspad Antwerpen). De totale afstand van de fietssnelweg F4 (Gent-Antwerpen) bedraagt 48 km.

Figuur 1: fietssnelweg F4 (Gent-Antwerpen) (bron: www.fietssnelwegen.be)

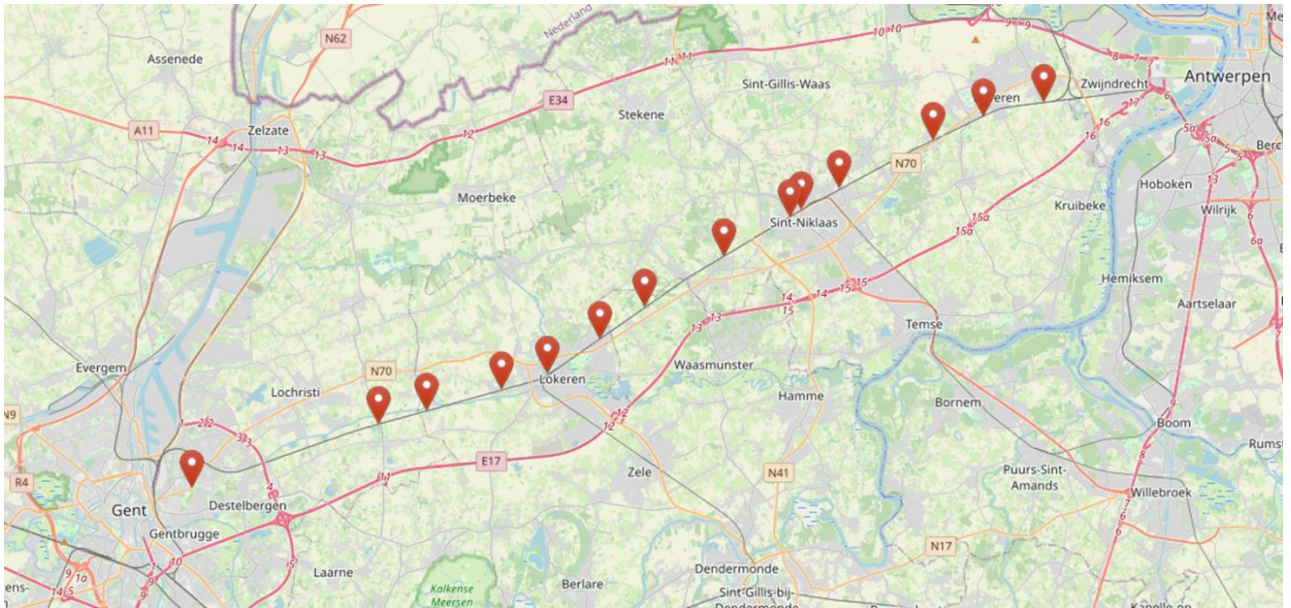
2.2. Selectie meetpunten

De provincie Oost-Vlaanderen wil de fietsbewegingen op de fietssnelweg F4 (Gent-Antwerpen) in kaart brengen tussen Gent en Beveren. De totale afstand van het traject van het fietsonderzoek bedraagt 46 km.

De Provincie past dezelfde onderzoeksmethode toe als de gelijkaardige fietsonderzoeken van de Provincie Vlaams-Brabant (o.a. fietstelonderzoek HST-route, 2012). De fietssnelweg F4 wordt hiertoe opgedeeld in diverse meetsegmenten. Op elk meetsegment wordt gestreefd om één telpunt te voorzien. Deze meetsegmenten worden zodanig gekozen dat het begin- en eindpunt van een segment leidt naar een mogelijke herkomst of bestemming van fietsers. De meetsegmenten zijn gemiddeld 2,5 km lang.

Concreet wordt de fietssnelweg F4 opgesplitst in 18 meetsegmenten waarbij het begin- en eindpunt van dit segment kruist met een bovenlokale functionele fietsroute (BFF). Het BFF verbindt woonkernen met bovenlokale attractiepolen (v.b. scholen, bedrijventerreinen, dorpskernen,...).

Het fietstelonderzoek vond plaats tussen 1 juni 2018 en 1 december 2019.

Figuur 2: locaties meetpunten fietssnelweg F4 (Gent-Antwerpen) tussen Gent en Beveren

Gemeente(n)	Deeltraject	Telpunt	GPS-coördinaten	Type telling	Type fietsinfrastructuur
Gent	S1: N424- N70			geen	
Gent-Lochristi	S2: N70 – Stationsstraat	T1: Braeckmanlaan	51.062090,3.763233	tijdelijk	Vrijliggend fietspad
Lochristi	S3: Stationsstraat- Burgstraat			geen	
Lochristi	S4: Burgstraat- Beerveldsebaan	T2: station Beervelde	51.086780,3.878554	vast telpunt	fietsweg
Lochristi-Lokeren	S5: Beerveldsebaan- Nieuwe Dreef	T3: Nieuwe Stationsstraat	51.091929,3.907816	tijdelijk	fietsweg
Lokeren	S6: Nieuwe Dreef - Durmedijk	T4: Eekstraat	51.099730,3.951955	tijdelijk	fietsweg
Lokeren	S7: Durmedijk- fietssnelweg F412	T5: Durmedijk	51.105996,3.982047	vast telpunt	fietsweg
Lokeren-Waasmunster	S8: Fietssnelweg F412- Doornijkstraat	T6: Uitbreidingslaan	51.118562,4.010776	tijdelijk	fietsweg
Waasmunster	S9: Doornijkstraat Schrijbergstraat	T7: Doornijkstraat	51.131847,4.041658	tijdelijk	fietsweg
Waasmunster-Sint-Niklaas	S10: Schrijbergstraat- N41	T8: station Belsele	51.151154,4.089268	tijdelijk	fietsweg
Sint-Niklaas	S11: N41-plezanstraat	T9:Westerplein	51.166243,4.130135	vast telpunt	fietsweg
Sint-Niklaas	S12: Plezantstraat-Hofstraat	T10: Spoorweglaan	51.169174,4.137824	tijdelijk	Vrijliggend fietspad
Sint-Niklaas	S13: Hofstraat-Vijfstraten			geen	
Sint-Niklaas	S14: Vijfstraten-Nieuwerkerkenstraat	T11: Grote Heimelinkstraat	51.177623,4.162079		fietsweg
Sint-Niklaas-Beveren	S15: Nieuwerkerkenstraat-N70	T12: Doornstraat	51.196213, 4.218671	tijdelijk	fietsweg
Beveren	S16: N70- Hendrik Consciencestraat	T13: station Beveren	51.205680,4.250624	Vast telpunt	fietsweg
Beveren	S17: Hendrik Consciencestraat- fietssnelweg F425	T14: Beekmolenstraat	51.210585,4.286049	tijdelijk	fietsweg
Beveren-Zwijndrecht	S18: fietssnelweg F425-N419			geen	

Tabel 1: Overzichtstabel segmenten en meetpunten fietssnelweg F4 (Gent-Antwerpen) tussen Gent en Beveren

Op 14 van de 18 meetsegmenten tussen Gent en Beveren is fietsinfrastructuur aanwezig en is het dus mogelijk om een telling uit te voeren. De fietsinfrastructuur bestaat ofwel uit een fietsweg waarbij fietsers een eigen plaats krijgen los van de autoweg ofwel uit een vrijliggend fietspad afgescheiden van de autoweg.

Foto 1 : fietsweg

Foto 2: vrijliggend fietspad

Voor volgende meetsegmenten was het niet mogelijk om fietsdata te verzamelen: segment S1 (Gent), segment S3 (Destelbergen/Lochristi), segment S13 (Sint-Niklaas) en segment S18 (Beveren/Zwijndrecht). Zie ter verduidelijking de afbakening van de meetsegmenten in tabel 1. Deze delen van de fietssnelweg F4 kennen nog geen fietsinfrastructuur of de fietsroute kent te veel interferentie met autoverkeer waardoor een nauwkeurige meting niet mogelijk was.

2.3.Meetapparatuur

De fietsteldata zijn verzameld via 4 vaste fietstelinstallaties die heel het jaar door het aantal fietsers tellen. Deze vaste telpalen bevinden zich in Lochristi (segment 4, t.h.v. Beervelde station), Lokeren (segment S7, t.h.v. de Durmebrug), Sint-Niklaas (segment S11, t.h.v. het Westerplein) en Beveren (segment S16, t.h.v. station Beveren). De overige 10 metingen zijn uitgevoerd met mobiele verkeerstellers van het type Digiway (Fourway). Dit toestel wordt aangesloten op twee rubberen telslangen die over het wegdek geplaatst worden. Het aantal fietsbewegingen wordt steeds in 2 rijrichtingen geteld.

Foto 3: vaste telpaal

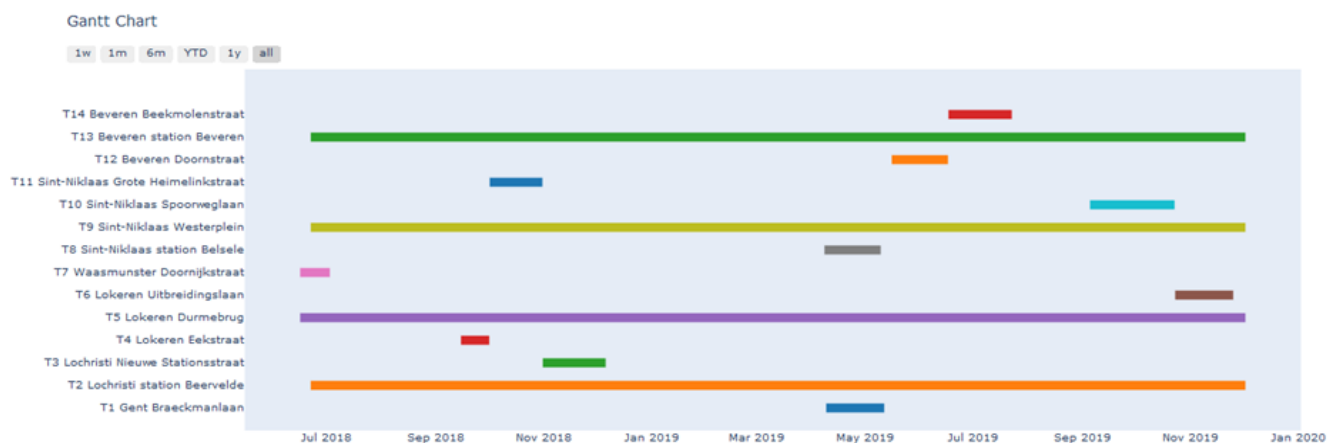
Foto 4: tijdelijke telslang

2.4. Meetperiode

De focus van het fietstelonderzoek is om zicht te krijgen op het functioneel gebruik van de fietssnelweg F4: het aantal fietsbewegingen, welke segmenten meer of minder gebruikt worden en wat de mogelijke impact is van investeringen (bv. realisatie fietsinfrastructuur, plaatsing routetaal fietssnelwegen, plaatsing verlichting,...)

De 4 vaste fietstelpunten monitoren de fietsbewegingen op jaarbasis. Bij de tijdelijke meetpunten wordt zoveel mogelijk geteld in het fietsseizoen (periode september-november en periode april-juli). Om een goed beeld te krijgen van het fietsverkeer wordt voor de tijdelijke meetpunten telkens geteld voor minstens 2 weken.

Figuur 3 geeft het schema weer van de meetperiode voor de 14 telpunten.

Figuur 3: Overzicht meetperiode fietstelpunten (juni 2018-december 2019)

3.Resultaten

3.1. Totaal aantal getelde fietsbewegingen op de F4 (Gent-Antwerpen)

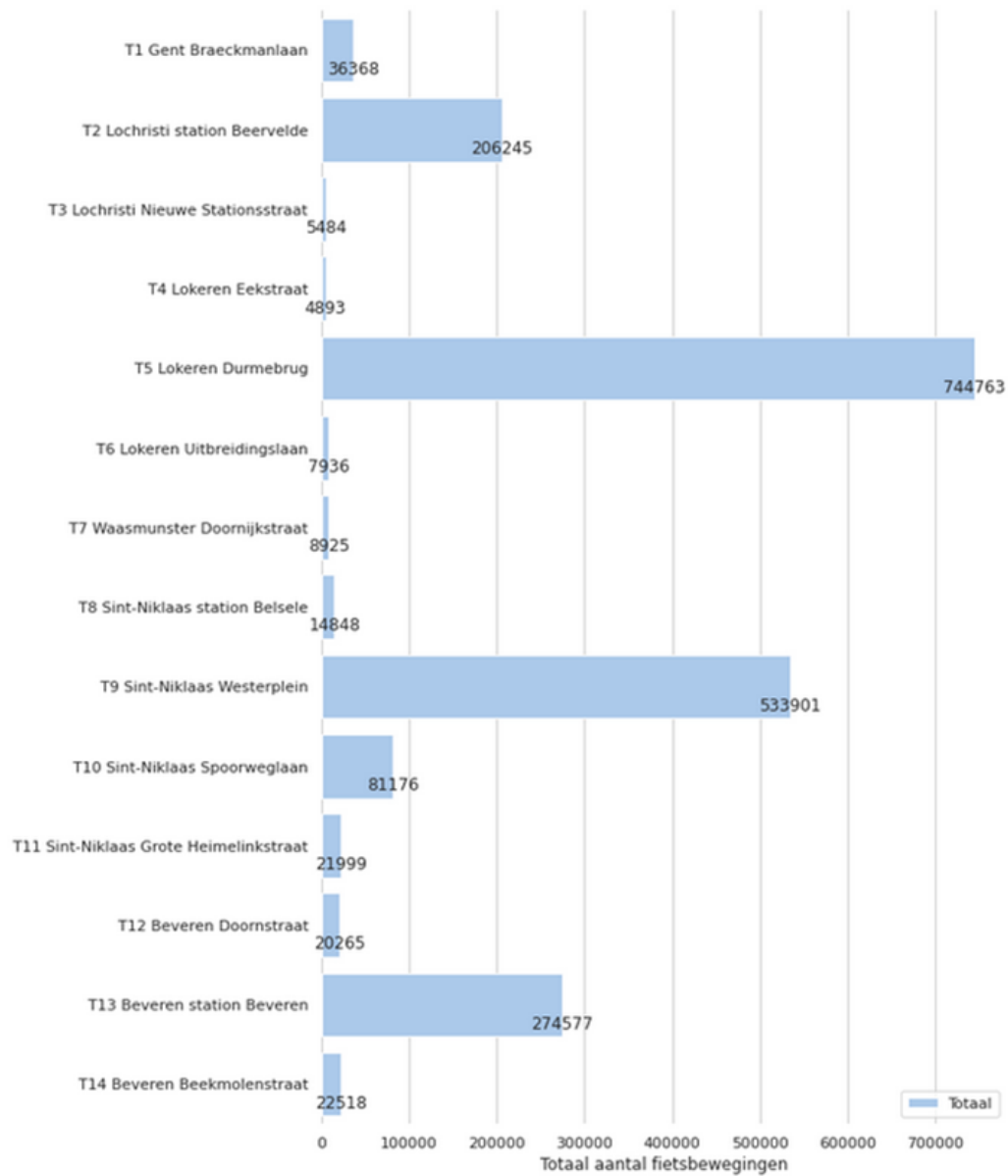
Op 14 telpunten werd gedurende de meetperiode, tussen 1 juni 2018 en 1 december 2019, het totaal aantal fietsbewegingen geteld. Tabel 2 geeft meer gedetailleerde info.

In totaal zijn bijna 2 miljoen (1.983.898) fietsbewegingen geregistreerd tijdens de hele meetperiode. Op weekdays registreerden we meer dan 1,5 miljoen (1.555.060) fietsbewegingen en in het weekend meer dan 400.000 (428.838) fietsbewegingen. Op basis van deze cijfers stellen we vast dat 78% van de fietsers die geteld zijn op dit deel van de F4 tussen Gent en Beveren de fietssnelweg gebruiken op weekdays. Zie ter verduidelijking in figuur 4 en 5

Zie ook hoofdstuk 3.5.2. waarbij een inschatting wordt gegeven van het totaal aantal fietsbewegingen op de F4 voor de 14 telpunten tussen 1 juni 2018 en 1 juni 2019.

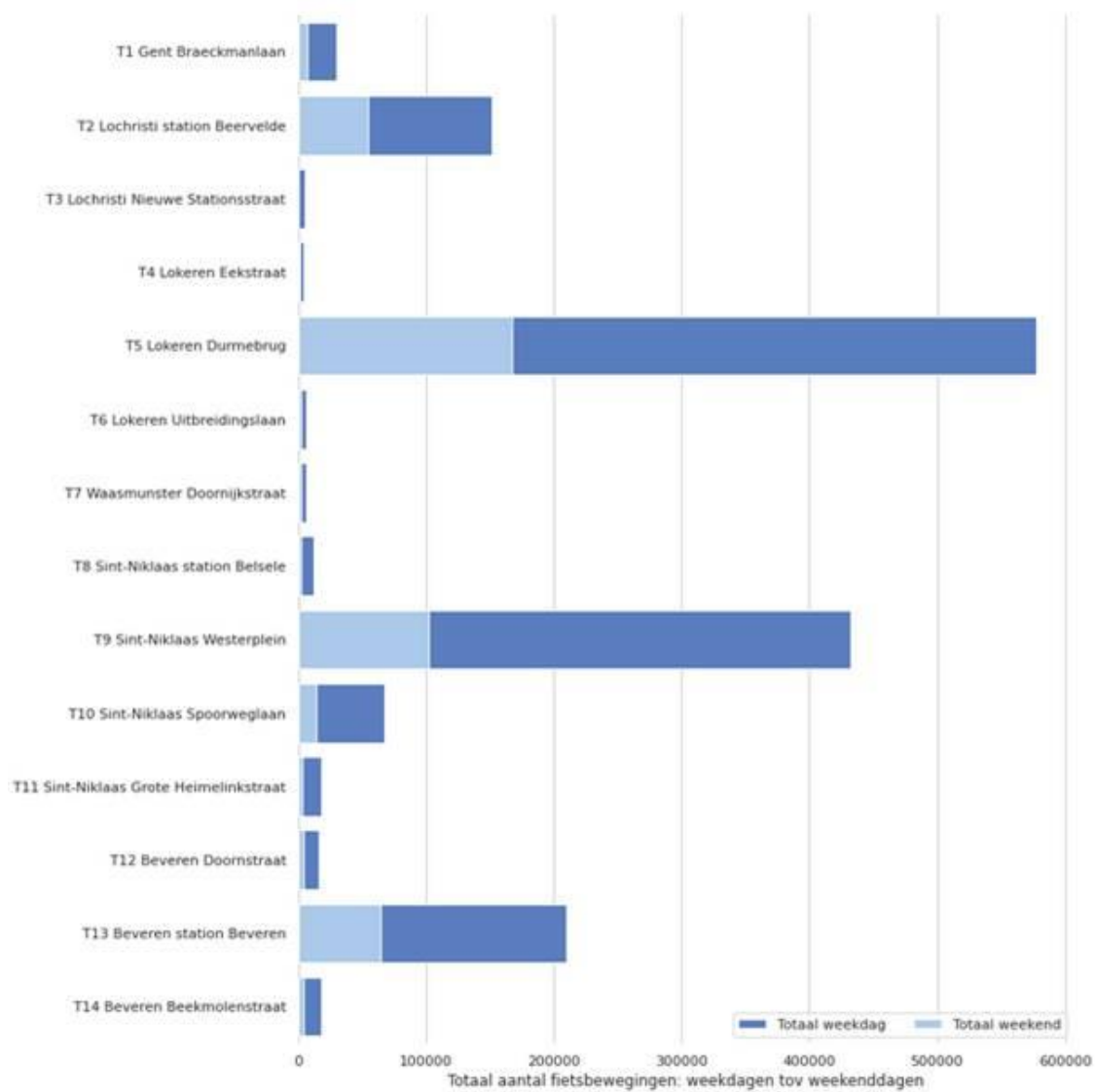
Fietssnelweg	Begin telperiode	Einde telperiode	Totaal fietsbewegingen	Totaal fietsbewegingen weekday	Totaal fietsbewegingen weekend
T1 Gent Braeckmanlaan	09 Apr 2019	11 May 2019	36368	29602	6766
T2 Lochristi station Beervelde	22 Jun 2018	01 Dec 2019	206245	151798	54447
T3 Lochristi Nieuwe Stationsstraat	31 Oct 2018	21 Jan 2019	5484	4754	730
T4 Lokeren Eekstraat	03 Sep 2018	30 Sep 2018	4893	3964	929
T5 Lokeren Durmebrug	16 Jun 2018	01 Dec 2019	744763	577764	166999
T6 Lokeren Uitbreidingslaan	23 Oct 2019	24 Nov 2019	7936	6128	1808
T7 Waasmunster Doornijkstraat	01 Jun 2018	02 Jul 2018	8925	6620	2305
T8 Sint-Niklaas station Belsele	08 Apr 2019	09 May 2019	14848	12509	2339
T9 Sint-Niklaas Westerplein	22 Jun 2018	01 Dec 2019	533901	432211	101690
T10 Sint-Niklaas Spoorweglaan	05 Sep 2019	22 Oct 2019	81176	67267	13909
T11 Sint-Niklaas Grote Heime-linkstraat	01 Oct 2018	30 Oct 2018	21999	18560	3439
T12 Beveren Doornstraat	16 May 2019	16 Jun 2019	20265	16216	4049
T13 Beveren station Beveren	22 Jun 2018	01 Dec 2019	274577	209658	64919
T14 Beveren Beekmolenstraat	17 Jun 2019	22 Jul 2019	22518	18009	4509

Tabel 2: Totaal aantal fietsbewegingen (meetperiode tussen 1 juni 2018 en 1 december 2019)

Figuur 4: Totaal aantal fietsbewegingen (meetperiode tussen 1 juni 2018 en 1 december 2019)

*Enkel de vaste telpunten T2, T5, T9 en T13 zijn vergelijkbaar wegens gelijk aantal meetdagen

Figuur 5: Totaal aantal fietsbewegingen (weekdag ten opzichte van weekenddag) (meetperiode tussen 1 juni 2018 en 1 december 2019)

*Enkel de vaste telpunten T2, T5, T9 en T13 zijn vergelijkbaar wegens gelijk aantal meetdagen

3.2. Vergelijking getelde fietsbewegingen tussen deeltrajecten op de F4 (Gent-Antwerpen)

Op basis van het aantal geregistreerde fietsbewegingen, tussen 1 juni 2018 en 1 december 2019, zijn voor de 14 telpunten het gemiddeld aantal fietsbewegingen per dag, het gemiddeld aantal fietsbewegingen per weekdag (ma-vr) en het gemiddeld aantal fietsbewegingen per weekenddag (zat-zon) berekend. Zie meer info in tabel 3. Zie ter verduidelijking figuur 6 en 7.

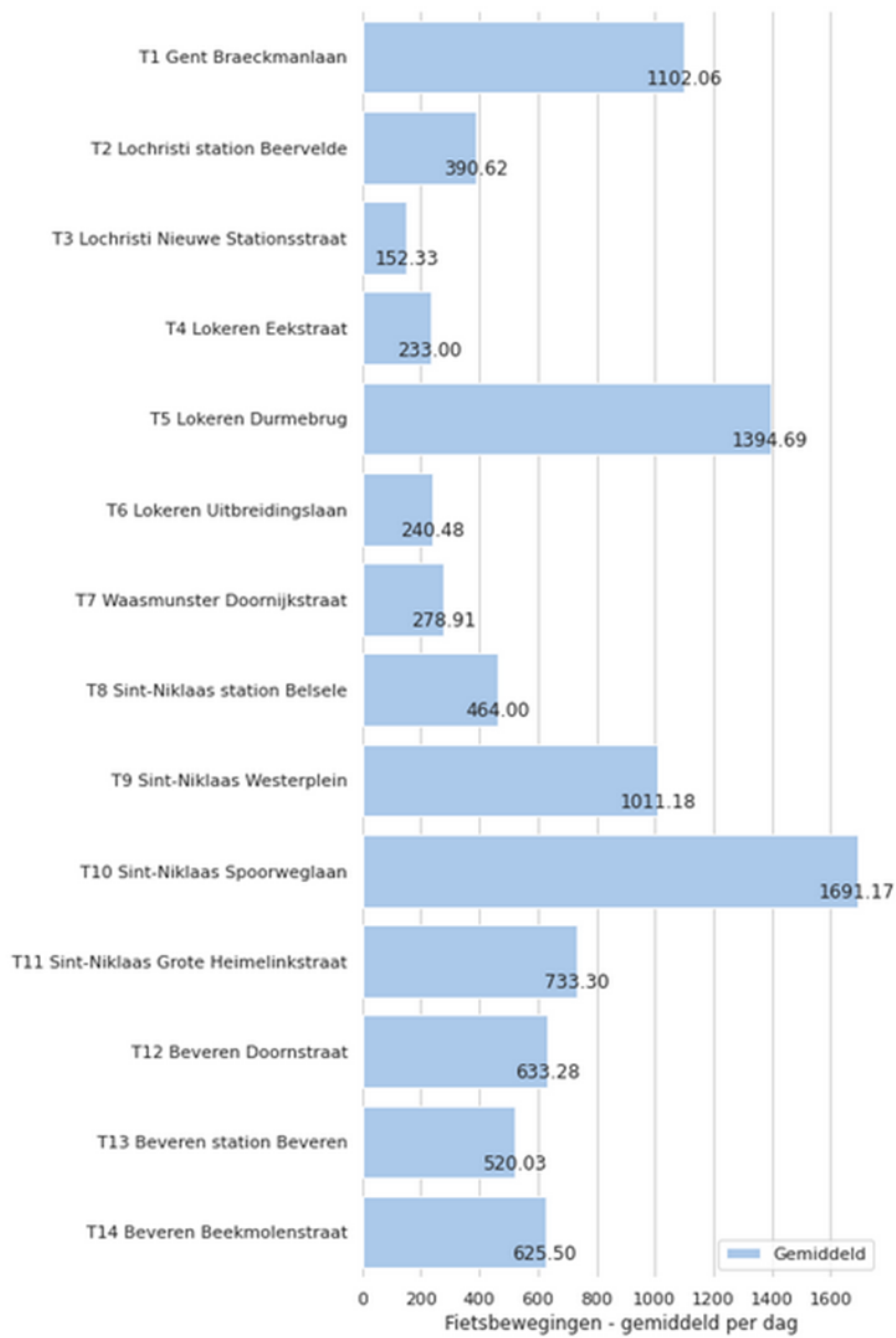
Een nauwkeurige vergelijking is niet mogelijk omdat het aantal fietsers op de diverse telpunten zijn geregistreerd in verschillende perioden van het jaar met verschillende weersomstandigheden.

Het hoogst gemiddelde fietsvolume per dag wordt geteld in het centrum van Sint-Niklaas (T10, t.h.v. de Spoorweglaan) met bijna 1700 fietsbewegingen, gevolgd door het centrum van Lokeren (T5, t.h.v. de Durmebrug) met bijna 1400 fietsbewegingen. Ook in Gent (T1, t.h.v. de Alfons Braeckmanlaan) en in Sint-Niklaas (T9, t.h.v. het Westerplein) worden gemiddeld meer dan 1000 fietsbewegingen per dag geteld.

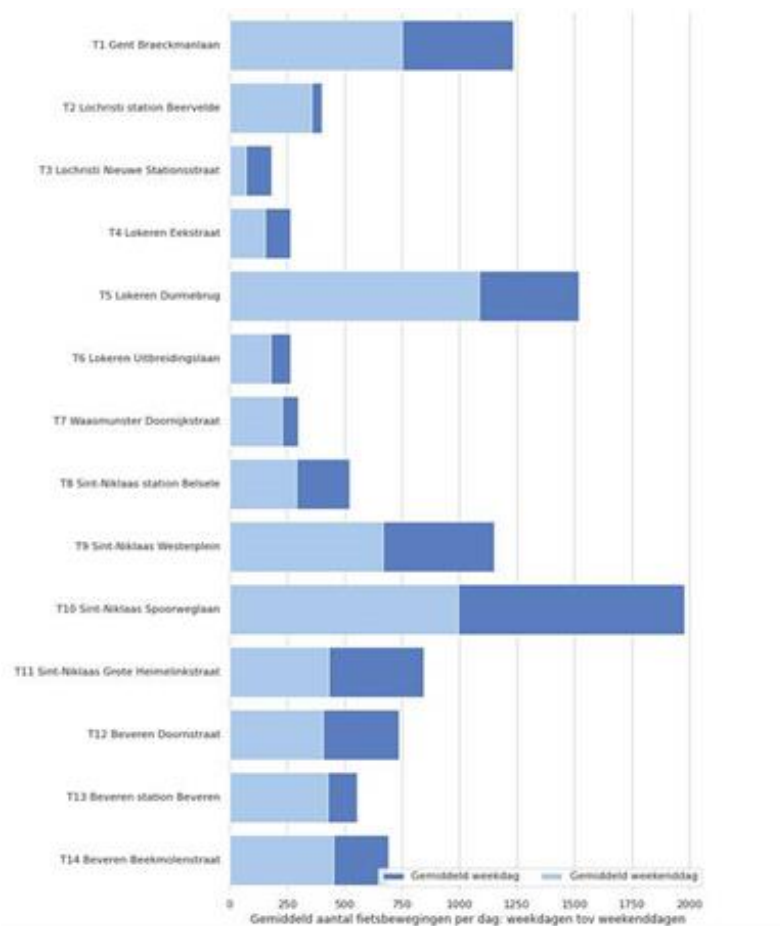
Zie ook hoofdstuk 3.5.3. waarbij een inschatting wordt gegeven van het gemiddeld aantal fietsbewegingen per dag op de F4 voor de 14 telpunten tussen 1 juni 2018 en 1 juni 2019.

Fietssnelweg	Begin telperiode	Einde telperiode	Gemiddelde fietsbewegingen per dag	Gemiddelde fietsbewegingen per weekdag	Gemiddelde fietsbewegingen per weekend-dag
T1 Gent Braeckmanlaan	09 Apr 2019	11 May 2019	1102.06	1233.42	751.78
T2 Lochristi station Beervelde	22 Jun 2018	01 Dec 2019	390.62	403.72	358.20
T3 Lochristi Nieuwe Stationsstraat	31 Oct 2018	21 Jan 2019	152.33	182.85	73.00
T4 Lokeren Eekstraat	03 Sep 2018	30 Sep 2018	233.00	264.27	154.83
T5 Lokeren Durmebrug	16 Jun 2018	01 Dec 2019	1394.69	1520.43	1084.41
T6 Lokeren Uitbreidingslaan	23 Oct 2019	24 Nov 2019	240.48	266.43	180.80
T7 Waasmunster Doornijkstraat	01 Jun 2018	02 Jul 2018	278.91	300.91	230.50
T8 Sint-Niklaas station Belsele	08 Apr 2019	09 May 2019	464.00	521.21	292.38
T9 Sint-Niklaas Westerplein	22 Jun 2018	01 Dec 2019	1011.18	1149.50	669.01
T10 Sint-Niklaas Spoorweglaan	05 Sep 2019	22 Oct 2019	1691.17	1978.44	993.50
T11 Sint-Niklaas Grote Heimelinkstraat	01 Oct 2018	30 Oct 2018	733.30	843.64	429.88
T12 Beveren Doornstraat	16 May 2019	16 Jun 2019	633.28	737.09	404.90
T13 Beveren station Beveren	22 Jun 2018	01 Dec 2019	520.03	557.60	427.10
T14 Beveren Beekmolenstraat	17 Jun 2019	22 Jul 2019	625.50	692.65	450.90

Tabel 3: Gemiddeld aantal getelde fietsbewegingen per dag, per weekdag (ma-vr) en per weekenddag (zat-zon) (meetperiode tussen 1 juni 2018 en 1 december 2019)

Figuur 6: Gemiddeld aantal getelde fietsbewegingen per dag (meetperiode tussen 1 juni 2018 en 1 december 2019)

Figuur 7: Gemiddeld aantal getelde fietsbewegingen per dag (weekdag ten opzichte van weekenddag) (meetperiode tussen 1 juni 2018 en 1 december 2019)

Bij de analyse van het gemiddeld aantal getelde fietsbewegingen per weekdag (ma-vr) valt een gelijkaardig patroon vast te stellen. Het hoogste aantal fietsbewegingen per weekdag vindt plaats in het centrum van Sint-Niklaas (T10, t.h.v. de Spoorweglaan) met bijna 2000 fietsbewegingen gevolgd door het centrum van Lokeren (T5, t.h.v. de Durmebrug) met 1500 fietsbewegingen. Ook in Gent (T1, t.h.v. de Alfons Braeckmanlaan) en in Sint-Niklaas (T9, thv het Westersplein) tellen we meer dan 1000 fietsbewegingen per weekdag.

Bij de analyse van het gemiddeld aantal fietsbewegingen per weekenddag (zat-zon) scoort het centrum van Lokeren (T5, t.h.v. de Durmebrug) het hoogst met meer dan 1000 fietsbewegingen.

Tussen diverse meetsegmenten zijn sterke verschillen in het gemiddeld aantal fietsbewegingen per dag. De extreem hoge en extreem lage scores zijn als volgt te verklaren:

- In Sint-Niklaas (T10, t.h.v. de Spoorweglaan) vond de tijdelijke telling plaats bij de start van het schooljaar (september-oktober 2019). Dit verklaart het hoge aantal gemiddelde fietsbewegingen per dag.
- Het gemiddeld aantal fietsbewegingen per dag tussen Lochristi (het station van Beervelde) en Lokeren (de Eekstraat) is eerder laag. Op de drie telpunten zijn minder dan 500 fietsbewegingen per dag geteld (T2 t.h.v. station Beervelde, T3 t.h.v. de Nieuwe Stationsstraat en T4 t.h.v. de Eekstraat). Ook tussen Lokeren en Waasmunster zijn gemiddeld minder dan 500 fietsbewegingen per dag geteld op de 2 telpunten (T6 t.h.v. de Uitbreidingslaan en T7 t.h.v. de Doornijkstraat). Deze cijfers dienen wel deels genuanceerd te worden in het licht van de

meetperiode. De tijdelijke meting in de Nieuwe Stationsstraat (T3, Lochristi) en in de Uitbreidingslaan (T6, Lokeren) vond bijvoorbeeld eerder plaats in het winterseizoen.

3.3. Impact uitrol routetaal op fietsgebruik fietssnelweg F4

3.3.1. Uitrol routetaal

De provincies voorzien stap voor stap uniforme bewegwijzering langs de Vlaamse fietssnelwegen. De wegwijzers worden ontworpen volgens de routetaal fietssnelwegen, uitgewerkt door de Provincies, en zijn bedoeld om de fietssnelwegen beter zichtbaar te maken op het terrein (zie foto 5). Op die manier kunnen meer fietsers vlot gebruik maken van de fietssnelwegen.

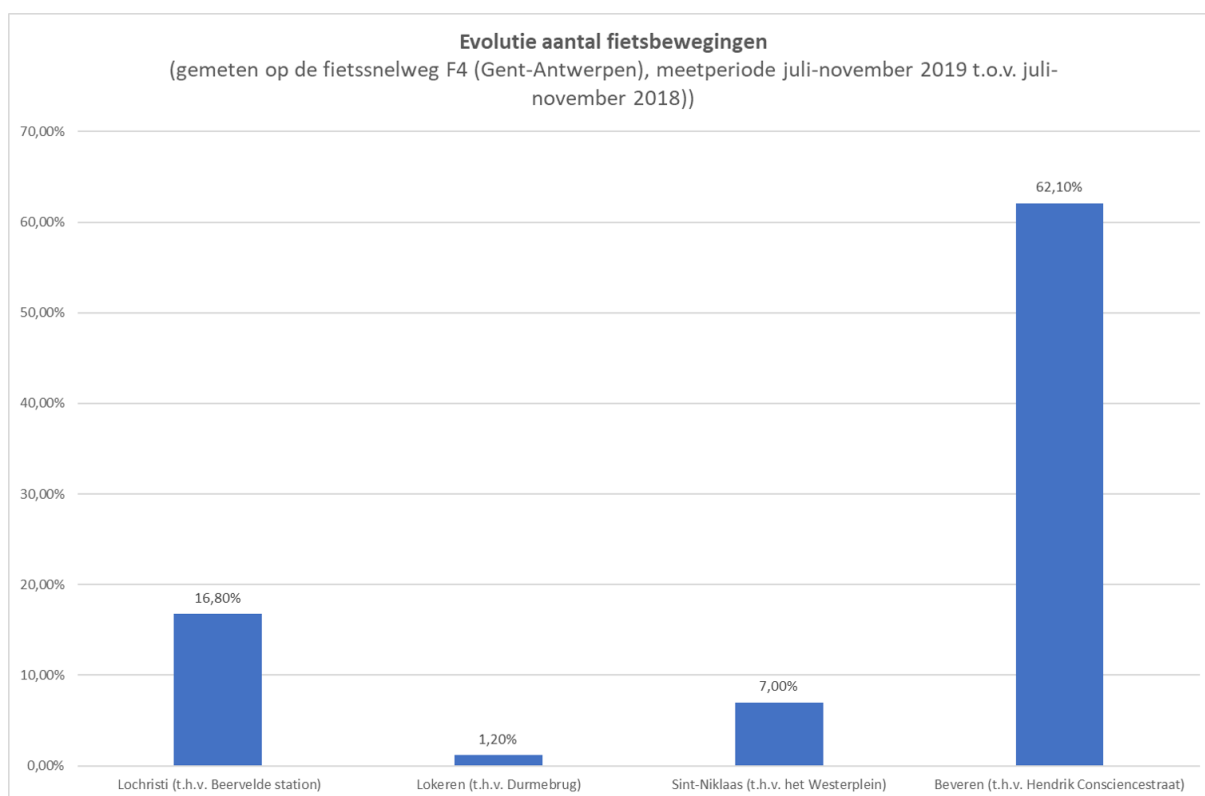
Foto 5: routebord F4 volgens de huisstijl fietssnelwegen

3.3.2. Impact routetaal op totaal aantal fietsbewegingen

In maart 2019 werden de wegwijzers geplaatst door de Provincie Oost-Vlaanderen voor het deel van de fietssnelweg F4 tussen Gent en Beveren. De Provincie wil op basis van fietsteldata de impact van de plaatsing van deze bewegwijzering op het fietsgebruik van de F4 kennen. Op basis van fietsteldata verzameld via de 4 vaste fietstelininstallaties in Lochristi (T2), Lokeren (T5), Sint-Niklaas (T9) en Beveren (T13) is het mogelijk om na te gaan of er een impact is van de uitrol van de routetaal op het aantal fietsbewegingen.

De fietsbewegingen werden voor 2018 en 2019 vergeleken over een periode van 4 maanden, tussen 1 juli en 1 november. Zie ter verduidelijking figuur 8.

Uit deze cijfers blijkt dat er 12% meer fietsbewegingen zijn geteld in 2019 ten opzichte van 2018 (respectievelijk 477.000 fietsbewegingen ten opzichte van 425.543 fietsbewegingen). Bij de vergelijking van het totaal aantal fietsbewegingen per fietstelpunt zijn er wel significante verschillen. Het aantal fietsbewegingen is opvallend sterk gestegen in Beveren (toename van 62% ten opzichte van 2018). Deze toename is tevens te verklaren door de realisatie van een missing link in de fietssnelweg in de gemeentes Beveren en Zwijndrecht.

Figuur 8: vergelijking van het totaal aantal fietsbewegingen per vast telpunt (meetperiode juli-november 2019 ten opzichte van juli-november 2018)

3.4. Impact realisaties fietsinfrastructuur op fietsgebruik fietssnelweg F4

3.4.1. Realisaties fietssnelweg F4

In de periode van het fietstelonderzoek (1 juni 2018- 1 december 2019) werd op diverse locaties langs de F4 nieuwe fietsinfrastructuur aangelegd (een missing link opgelost) of investeringen uitgevoerd om de fietsverbinding kwalitatiever te maken. Op volgende locaties werden in die periode werken uitgevoerd:

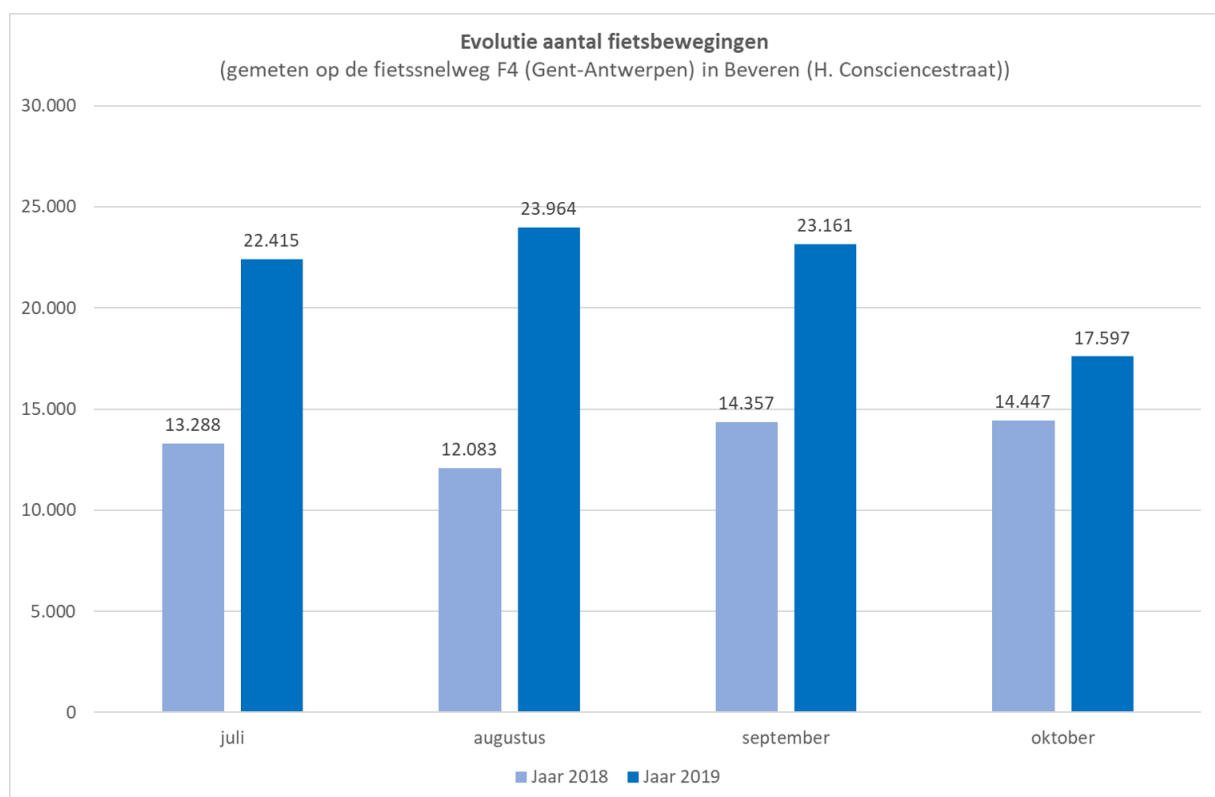
- Stad Lokeren: plaatsen van verlichting langs de fietssnelweg F4 tussen Nonnenbosweg en Laerestraat (september 2018) (segment 6)
- Stad Lokeren: plaatsen van verlichting langs de fietssnelweg F4 tussen Lammeken en Touwstraat (januari 2019) (segment 6)
- Stad Lokeren: plaatsen van verlichting langs de fietssnelweg F4 tussen de Pijlstraat en de grens met de gemeente Waasmunster (juni 2019) (segment 8)
- Stad Lokeren: optimalisatie van de fietsweg t.h.v. Uitbreidingslaan i.f.v.. realisatie fietstunnel onder spoorlijn L59 (juli 2019) (segment 8)
- Gemeente Beveren: realisatie van een fietsweg tussen Gasdam en de Parmastraat incl. openbare verlichting (april 2019) (segment 17 en 18)
- Gemeente Zwijndrecht: realisatie van een fietsweg tussen de Parmastraat en de Heidestraat (eind 2018) (segment 18)

3.4.2 Impact realisaties op het totaal aantal fietsbewegingen

De Provincie wil op basis van fietsteldata de impact van de investeringen in fietsinfrastructuur langs de F4 kennen.

De impact van de realisatie van de missing link in Beveren in het voorjaar 2019, kan gemonitord worden via data verzameld door de vaste fietstelpaal t.h.v. de Hendrik Consciencestraat (T13, station Beveren). De fietsbewegingen werden vergeleken over een periode van 4 maanden (juli- november) voor en na de realisatie van de fietsinfrastructuur. Uit die cijfers blijkt dat er in totaal 62% meer fietsbewegingen zijn geteld in 2019 ten opzichte van dezelfde periode in 2018. Het gemiddeld aantal fietsbewegingen per dag evolueerde tussen 2018 en 2019 van 441 naar 709 fietsbewegingen per dag.

Ook verderop in de richting van Antwerpen telden we ter hoogte van het station van Melsele (T14, telpunt Beekmolenstraat) in de zomermaanden (juni-juli 2019) gemiddeld 625 fietsbewegingen per dag.

Figuur 9: Evolutie van het aantal fietsbewegingen in Beveren (T13, t.h.v. Consciencestraat station Beveren) tussen 2018 en 2019

De Provincie wil op basis van fietsteldata de impact van de plaatsing van verlichting langs bepaalde delen van de fietssnelweg in Lokeren kennen. Hiervoor is het wenselijk dat er fietstellingen worden uitgevoerd voor en na de plaatsing van de verlichting. De Provincie beschikt op 2 tellocaties over een voormeting en zal in 2021 op dezelfde locatie een nameting doen met het oog op het bepalen van de impact van de verlichting op het fietsgebruik.

3.5. Inschatting aantal fietsbewegingen op de fietssnelweg F4 (Gent-Antwerpen)

3.5.1. Methode

De fietssnelweg F4 is een belangrijke fietsverbinding tussen Gent en Antwerpen. De Provincie Oost-Vlaanderen wenst gelijkaardig aan de onderzoeksmethode van de Provincie Vlaams-Brabant (HST-route 2012) het gebruik van de route in kaart te brengen om zo het belang van de fietssnelweg F4 naar waarde te kunnen schatten.

Via een beperkt aantal metingen is het mogelijk om het totaal aantal fietsbewegingen op de fietsroute F4 op jaarbasis in te schatten. Dit is mogelijk door op enkele gerichte locaties het fietsverkeer permanent te tellen in combinatie met mobiele fietstellers die tijdelijk (in kortere meetperiodes van een 3-tal weken) op een ruimer aantal telpunten de fietsbewegingen registreren.

Op basis van proximateit in ruimte en gelijkheid in tijd (t.t.z. overeenkomst van tijdsreeksen, voornamelijk bepaald door visuele analyse) werd elke tijdelijke tijdsreeks aan een permanente tijdsreeks gekoppeld. Op basis van een eenvoudige (OLS) regressie van de eerst- naar laatstgenoemde, was het, na het fitten of bepalen van de regressie parameters, mogelijk om een voorspelling te maken voor de tijdelijke telpunten voor de gehele tijdsduur van de permanent(e) (gekoppelde) tijdsreeks¹.

Concreet registreerden de 4 vaste fietstelpunten in Lochristi (T2), Lokeren (T5), Sint-Niklaas (T9) en Beveren (T13) heel het jaar door dagelijks het aantal fietsbewegingen. Op basis van deze fietsdata was het mogelijk voorspellingen te maken voor de overige fietstelpunten. Zo werden voorspellingen gedaan voor Beveren (T14) en (T12) o.b.v. Beveren (T13); voor Sint-Niklaas (T11), (T10) en (T8) o.b.v. Sint-Niklaas (T9); voor Waasmunster (T7) Lokeren (T6) en (T4), en Gent (T1) o.b.v. Lokeren (T5) en ten slotte voor Lochristi (T3) o.b.v. Lochristi (T2)²³.

3.5.2. Inschatting totaal aantal fietsbewegingen op jaarbasis voor F4 (Gent-Antwerpen)

De som van alle fietsbewegingen op jaarbasis (periode juni 2018-juni 2019) wordt geschat voor alle 14 fietstelpunten- gelegen tussen Gent en Zwijndrecht- op meer dan 3 miljoen fietsbewegingen (3 015 499). Hierbij is de inschatting dat er voor die periode bijna 2,5 miljoen fietsbewegingen (2.349 553) zijn op wekdagen (ma-vr) ten opzichte van meer dan 0,5 miljoen fietsbewegingen (665.946) in het weekend (zat-zon).

Tabel 4 geeft meer gedetailleerde info voor de diverse tellocaties.

¹ Bij deze modellering gaan we er impliciet van uit dat (i) de verhouding tussen het aantal (geobserveerde) fietsbewegingen tussen de tijdelijke en permanente telpunten, voor de duur van de tijdelijke tijdsreeks, en (ii) de verhouding tussen het aantal voorspelde fietsbewegingen voor het tijdelijke telpunt en het aantal geobserveerde fietsbewegingen voor het permanente telpunt, voor de duur van de permanente tijdsreeks, ongeveer gelijk zijn (wat bij controle ook het geval bleek te zijn).

² Bij alle uitgevoerde regressies was het regressiegewicht van de predictor variabele significant op het .01 niveau en in het merendeel van de gevallen was dit ook het geval voor het regressiegewicht van de intercept.

³ Aangezien de data aanwezig was op uur-niveau konden ook de predicties op uur-niveau gemaakt worden.

Fietssnelweg	Begin periode	Einde periode	Totaal fietsbewegingen	Totaal fietsbewegingen weekday	Totaal fietsbewegingen weekend-dag
Pred. T1 Gent Braeckmanlaan	22 Jun 2018	22 Jun 2019	400783	309235	91548
Pred. T3 Lochristi Nieuwe Stationstraat	22 Jun 2018	22 Jun 2019	43158	32026	11132
Pred. T4 Lokeren Eekstraat	22 Jun 2018	22 Jun 2019	50690	39862	10828
Pred. T6 Lokeren Uitbreidingslaan	22 Jun 2018	22 Jun 2019	95045	74882	20163
Pred. T7 Waasmunster Doornijkstraat	22 Jun 2018	22 Jun 2019	87283	67785	19498
Pred. T8 Sint-Niklaas station Belsele	22 Jun 2018	22 Jun 2019	166768	127697	39071
Pred. T10 Sint-Niklaas Spoorweglaan	22 Jun 2018	22 Jun 2019	516865	405134	111730
Pred. T11 Sint-Niklaas Grote Heimelinkstraat	22 Jun 2018	22 Jun 2019	234782	184508	50274
Pred. T12 Beveren Doornstraat	22 Jun 2018	22 Jun 2019	157207	118323	38884
Pred. T14 Beveren Beekmolenstraat	22 Jun 2018	22 Jun 2019	123472	93704	29768
T2 Lochristi station Beervelde	22 Jun 2018	22 Jun 2019	129601	95868	33733
T5 Lokeren Durmebrug	22 Jun 2018	22 Jun 2019	491812	385737	106075
T9 Sint-Niklaas Westerplein	22 Jun 2018	22 Jun 2019	353949	289611	64338
T13 Beveren station Beveren	22 Jun 2018	22 Jun 2019	164085	125181	38904

Tabel 4: Inschatting totaal aantal fietsbewegingen op jaarbasis (periode juni 2018-juni 2019) voor de F4

3.5.3. Inschatting gemiddeld aantal fietsbewegingen per dag voor F4 (Gent-Antwerpen)

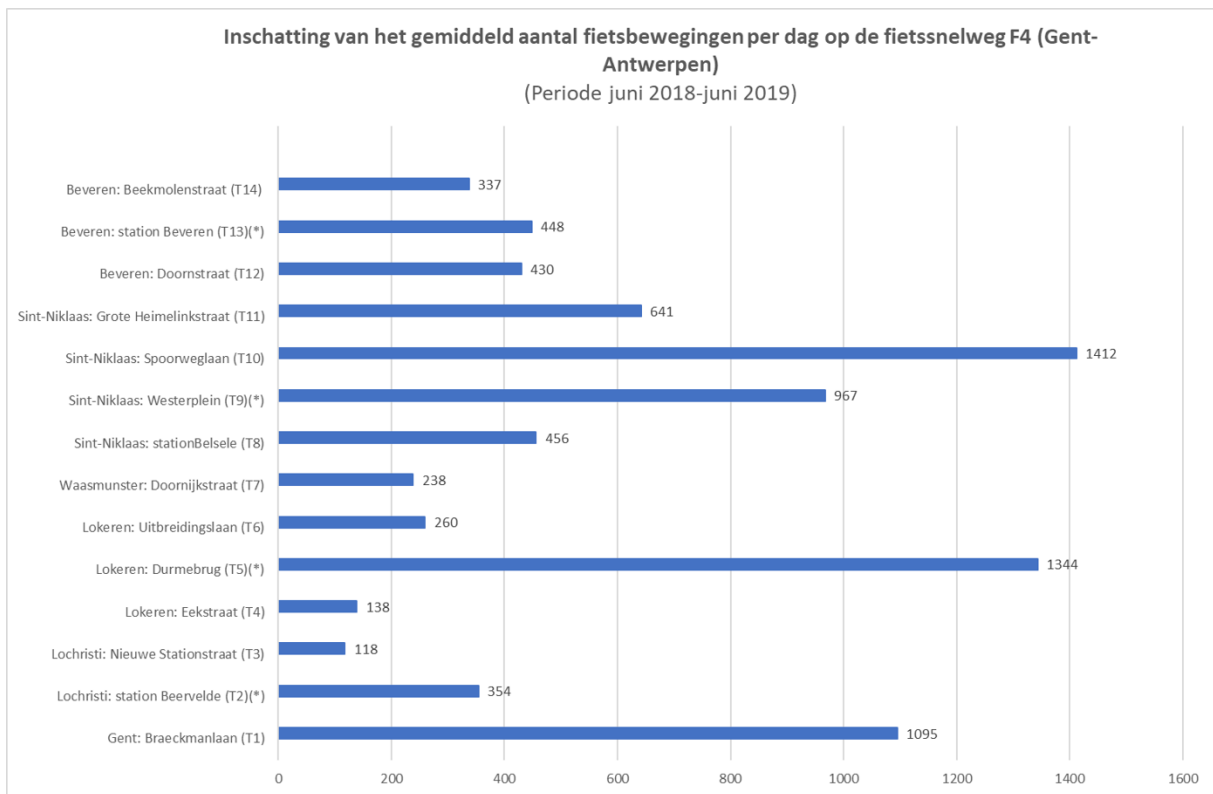
Het gemiddeld aantal fietsbewegingen per dag kan geschat worden voor alle 14 fietstelpunten gelegen tussen Gent en Beveren.

Tussen juni 2018 en juni 2019 worden de hoogste fietsvolumes per dag verwacht in het centrum van Sint-Niklaas (T10, ter hoogte van de Spoorweglaan) met 1400 fietsbewegingen per dag, gevolgd door de meting in Lokeren (T5, t.h.v. de Durmebrug), de inschatting in Gent (T1, t.h.v. de Alfons Braeckmanlaan) en de meting in Sint-Niklaas (T9, t.h.v. Westerplein).

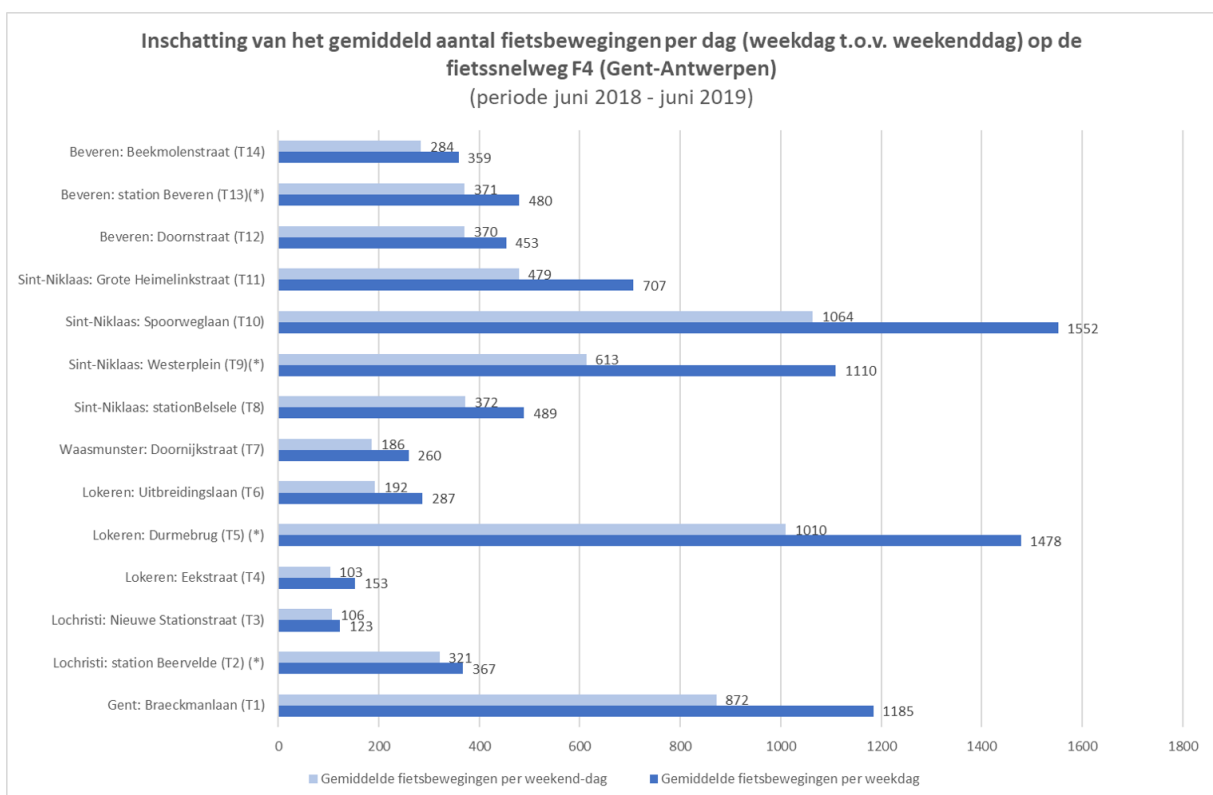
Het valt op dat de inschatting voor het telpunt in het centrum van Sint-Niklaas (T10, t.h.v. de Spoorweglaan) lager is dan de effectieve meting in de maand september-oktober 2018. Dit is te verklaren doordat de tellus vlakbij secundaire scholen gelegen was en de opstart van het schooljaar de periode is dat er meest gefietst wordt door scholieren. Zie ter verduidelijking tabel 5.

Fietssnelweg	Begin periode	Einde periode	Gemiddelde fietsbewegingen per dag	Gemiddelde fietsbewegingen per weekday	Gemiddelde fietsbewegingen per weekend-dag
Pred. T1 Gent Braeckmanlaan	22 Jun 2018	22 Jun 2019	1095	1185	872
Pred. T3 Lochristi Nieuwe Stationstraat	22 Jun 2018	22 Jun 2019	118	123	106
Pred. T4 Lokeren Eekstraat	22 Jun 2018	22 Jun 2019	138	153	103
Pred. T6 Lokeren Uitbreidingslaan	22 Jun 2018	22 Jun 2019	260	287	192
Pred. T7 Waasmunster Doornijkstraat	22 Jun 2018	22 Jun 2019	238	260	186
Pred. T8 Sint-Niklaas station Belsele	22 Jun 2018	22 Jun 2019	456	489	372
Pred. T10 Sint-Niklaas Spoorweglaan	22 Jun 2018	22 Jun 2019	1412	1552	1064
Pred. T11 Sint-Niklaas Grote Heimelinkstraat	22 Jun 2018	22 Jun 2019	641	707	479
Pred. T12 Beveren Doornstraat	22 Jun 2018	22 Jun 2019	430	453	370
Pred. T14 Beveren Beekmolenstraat	22 Jun 2018	22 Jun 2019	337	359	284
T2 Lochristi station Beervelde	22 Jun 2018	22 Jun 2019	354	367	321
T5 Lokeren Durmebrug	22 Jun 2018	22 Jun 2019	1344	1478	1010
T9 Sint-Niklaas Westerplein	22 Jun 2018	22 Jun 2019	967	1110	613
T13 Beveren station Beveren	22 Jun 2018	22 Jun 2019	448	480	371

Tabel 5: Inschatting van het gemiddeld aantal fietsbewegingen per dag, per weekday (ma-vr) en per weekenddag (zaterdag) (periode juni 2018-juni 2019)

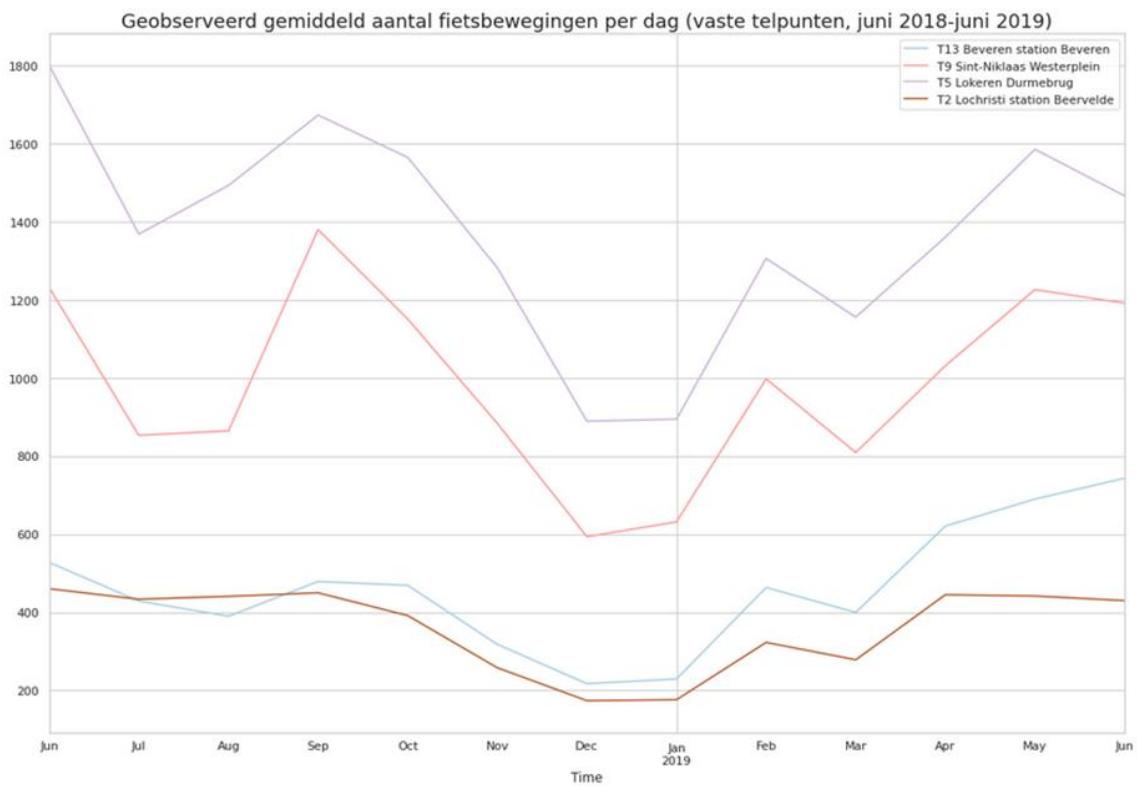

Figuur 10: Inschatting van het gemiddeld aantal fietsbewegingen per dag op de fietssnelweg F4 (periode juni 2018-juni 2019)

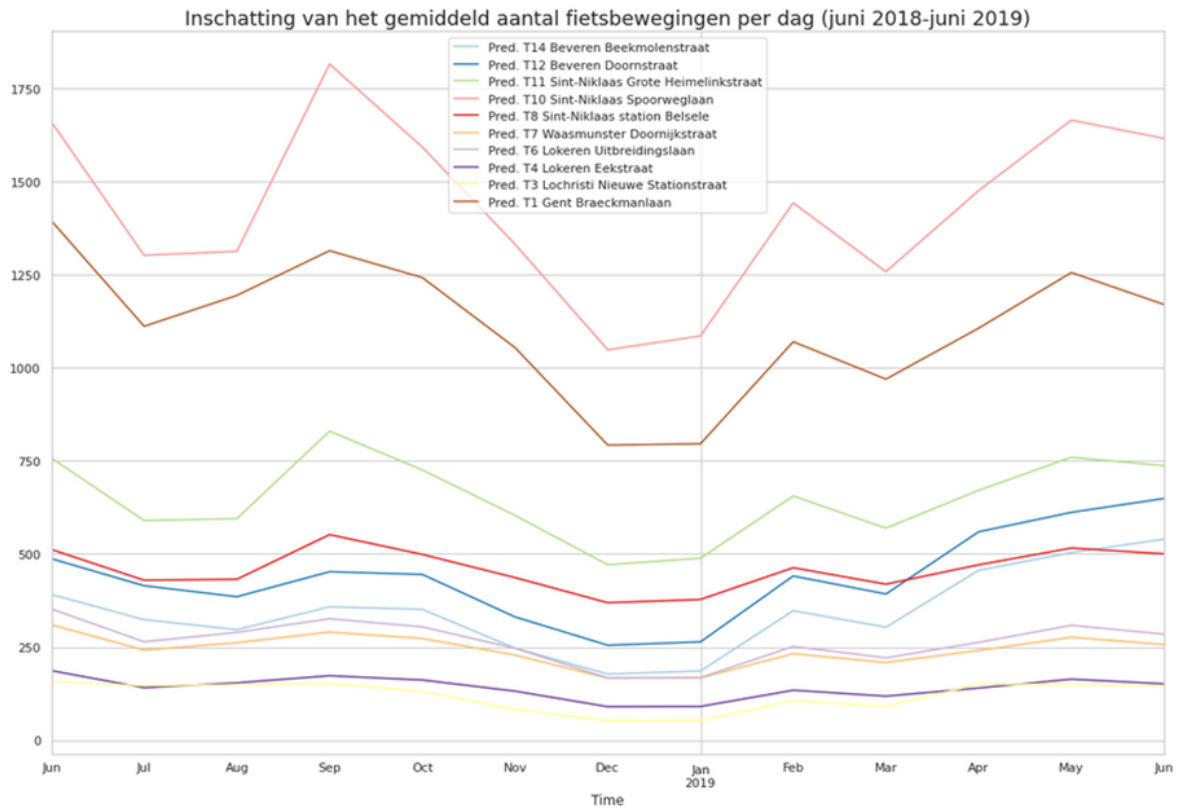

Figuur 11: Inschatting van het aantal fietsbewegingen per dag (weekdag t.o.v. weekenddag) op de fietssnelweg F4 (periode juni 2018-juni 2019)

In maart kwam het aantal fietsbewegingen op alle telpunten van de fietssnelweg F4 op gang. De zomermaanden juli-augustus kennen een lichte daling. Het absolute dieptepunt in het fietsgebruik bevindt zich in de wintermaanden december- januari. In mei, juni en september werd gemiddeld het meest gefietst op de F4.

Figuur 12: geobserveerd gemiddeld aantal fietsbewegingen per dag voor de vaste telpunten (juni 2018-juni 2019)

Figuur 13: Inschatting van het gemiddeld aantal fietsbewegingen per dag op jaarbasis (juni 2018- juni 2019)

4. Conclusie

De Provincie Oost-Vlaanderen heeft tussen 1 juni 2018 en 1 december 2019 een fietstelonderzoek uitgevoerd langs de fietssnelweg F4 (Gent-Antwerpen) tussen Gent en Beveren. De metingen werden uitgevoerd op 14 locaties via vaste fietstelpalen en mobiele telslangen.

Met dit fietstelonderzoek wil de Provincie in de eerste plaats het gebruik van de fietssnelweg F4 (Gent-Antwerpen) in kaart brengen. Ook wil de Provincie zicht krijgen op de impact van bepaalde investeringen op het fietsgebruik: 'Meten is weten'.

Tellingen van afgelopen jaar (net voor de start van de coronacrisis) tonen aan dat er op heel wat delen van de fietssnelweg F4 tussen Gent en Beveren veel gefietst wordt. Voorheen was het totale fietsgebruik over de hele route onbekend.

De daggemiddelden zijn hoog voor diverse tellocaties. Het hoogst gemiddelde fietsvolume per dag wordt geteld in het centrum van Sint-Niklaas (t.h.v. de Spoorweglaan) met bijna 1700 fietsbewegingen, gevolgd door het centrum van Lokeren (t.h.v. de Durmebrug) met bijna 1400 fietsbewegingen. Ook in Gent (t.h.v. de Alfons Braeckmanlaan) en in Sint-Niklaas (t.h.v. het Westerplein) worden gemiddeld meer dan 1000 fietsbewegingen per dag geteld.

De inschatting is dat er op jaarbasis (tussen 1 juni 2018 en 1 juni 2019) meer dan 3 miljoen fietsbewegingen zijn op het Oost-Vlaamse deel van deze fietssnelweg F4. Het werkelijke aantal is weliswaar hoger omdat op bepaalde delen van de F4 geen fietsdata verzameld kon worden (geen fietsinfrastructuur aanwezig of te veel interferentie met autoverkeer).

Er is een duidelijk en niet verrassend weerseffect op het aantal fietsbewegingen op jaarbasis. Over de hele fietsroute bekeken, stellen we vast dat vanaf maart de fietsbewegingen op gang komen met een lichte daling in de zomermaanden juli en augustus. Het absolute dieptepunt in het fietsgebruik situeert zich in de wintermaanden december en januari. In mei, juni en september wordt het meest gefietst.

De meeste fietsbewegingen worden geteld op weekdays (ma-vr). Maar liefst 78% van alle getelde fietsbewegingen zijn geregistreerd op weekdays. Dit wijst op het functioneel belang van de fietssnelweg F4 in het kader van woon-werk of woon-schoolverkeer.

Bepaalde delen van de fietssnelweg F4 kennen een hoog gebruik. Dit is in eerste instantie de grotere stedelijke gebieden (Sint-Niklaas, Lokeren, Gent en Beveren).

Gedurende het fietstelonderzoek vonden diverse investeringen plaats langs de F4 o.a. realisatie van fietsinfrastructuur, plaatsing van verlichting en uitrol routetaal fietssnelwegen (bewegwijzering). Bij een vergelijking van fietsteldata van de 4 vaste telpalen (Lochristi, Lokeren, Sint-Niklaas en Beveren) blijkt dat er over de hele route 12% meer fietsbewegingen zijn geteld in 2019 ten opzichte van 2018 (meetperiode juli-november). De sterkste stijging valt op thv de vaste fietstelpaal in Beveren waarbij een stijging van 62% wordt vastgesteld. Dit wijst op de positieve impact van de realisatie van fietsinfrastructuur en andere investeringen.